Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Preţulŭ inserţiunilorŭ; o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifŭ şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta“ ese în fiecare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 173. Braşovŭ, Joi 3 (15) Augustŭ 1889.

Braşovŭ, 2 Augustŭ.

Amŭ arătatŭ într'unulŭ din numerii trecuţĭ, că întâmplarea a voitŭ ca tocmai în acea ḑi, în care monarchulŭ Austro-Ungariei a sositŭ în Berlinŭ spre a reînoi acolo legăturile strînse cu imperiulŭ germanŭ, şi-a serbatŭ şi cabinetulŭ Taaffe din Austria iubileulŭ de ḑece anĭ alŭ guvernării sale.

Cetitorii noştri îşĭ vorŭ aduce aminte, că în anulŭ trecutŭ, când cu visita împĕratului germanŭ în Viena, contele Taaffe nu s'a bucuratŭ din partea acestuia de atenţiunea amicabilă şi binevoitóre, de care a fostŭ împărtăşitŭ ministrulŭ preşedinte Tisza. S'a observatŭ atuncĭ cu óre-care mirare, că Taaffe n'a fostŭ decoratŭ şi ignorarea acésta s'a atribuitŭ împrejurării, că politica slavofilă a guvernului austriacŭ nu le place puternicilorŭ din Germania.

Acum când se reînoiescŭ în Berlinŭ asigurările de simpatiă, de amiciţiă şi de strînsă alianţă între monarchia nóstră şi Germania, foile cehice îşĭ reamintescŭ cu óre-care îngrijire acea demonstrativă purtare a împĕratului germanŭ faţă cu contele Taaffe.

Unŭ organŭ oficiosŭ austriacŭ a turnatŭ numai oleiu pe focŭ, când din incidentulŭ iubileului cabinetului Taaffe a accentuatŭ în deosebĭ şi conlucrarea patriotică a Germanilorŭ pentru resolvarea unorŭ probleme ale statului, adaugêndŭ, că deórece Slavii din imperiu nu arată destulă bunăvoinţă pentru a se stabili pacea între naţionalităţĭ, o mână tare trebue sĕ îmblânḑéscă îndărĕtnicia unorŭ elemente.

In momentele de faţă acésta pretensiune nu însémnă nicĭ mai multŭ nicĭ mai puţinŭ, decâtŭ că guvernulŭ trebue sĕ ţină în viitorŭ mai multŭ sémă de elementulŭ germanŭ din Austria şi sĕ înfrêneze poftele naţionalităţilorŭ slave.

„Cuvintele fóiei oficióse,“ ḑice „Politik“ din Praga, „suntŭ o ameninţare pentru noi; este acésta mulţămirea pentru că în timpŭ de ḑece anĭ amŭ datŭ sprijinulŭ nostru cabinetului Taaffe?“

Dealtmintrelea organulŭ cehicŭ nu crede, că contele Taaffe posede acea mână tare, cu care suntŭ ameninţaţĭ Slavii din Austria, căcĭ la din contră împĕratulŭ germanŭ i-ar fi datŭ mai mare atenţiune anulŭ trecutŭ şi nu ar fi demonstratŭ contra lui şi a politicei sale favorabile naţionalităţilorŭ slave.

Din cuvintele fóiei cehice resultă îngrijirea, că visita monarchului nostru la Berlinŭ ar puté sĕ reageze asupra politicei interióre în Austria în modŭ nefavorabilŭ pentru causa naţionalităţilorŭ slave.

Fóia Cehilorŭ tinerĭ, „Narodni Listy“, dă espresiune făţişă acestei îngrijirĭ, când rĕspunḑêndŭ la unŭ articolŭ alŭ unei foi militare germane scrie:

„Sĕ nu se uite, că Austria este „o putere mare europénă, unŭ stat „suveranŭ şi cu totulŭ independentŭ, care posede idea sa pro„priă de statŭ austriacŭ şi nu idea „de statŭ germanŭ. Sĕ nu se uite „că Austria este unŭ statŭ poli„glotŭ, în care Germanii formézá „o maioritate modestă. Sĕ nu se uite „că armata nóstră este icóna aces„tui imperiu poliglotŭ, că ăcéstă „armată este o armată austriacă „şi nicĭdecum germană.“

Fóia cehă conchide de aicĭ, că legătura intre cele două armate nu póte fi pentru totdéuna şi nedisolubilă, fără ca sĕ se vatăme suveranitatea statelorŭ.

Este învederatŭ că spre a realisa marele programŭ alŭ mulţumirei popórelorŭ sale, monarchia nóstră are lipsă înainte de tóte de deplinulŭ şi neîmpedecatulŭ eserciţiu alŭ suveranităţiĭ sale. Sub presiunea supremaţiei politice germane anevoiă va puté înflori şi va puté aduce fructe pomulŭ egalei îndreptăţirĭ pentru naţionalităţile împĕraţiei poliglote.

DIN AFARĂ.

Unŭ apelŭ alŭ revoluţionarilorŭ din Creta.

Ḑiarele grecescĭ publică unŭ apelŭ alŭ „adunării generale constituante a poporului cretanŭ“, subscrisŭ de unŭ óre care A. G. Siphakas, conducĕtorulŭ alesŭ unanimŭ în Butzonaria alŭ „mişcării naţionale“. Apelulŭ e adresatŭ cătră „poporulŭ elenŭ“. După ce descrie stările „de plânsŭ“ ce ar fi în Creta, se apeléză la simpatia, mărinimia şi iubirea de patriă a întregului poporŭ grecescŭ, la sêmţĕmintele înrudirei de sânge, şi îlŭ conjură sĕ-şĭ ridice vocea în favórea Cretenilorŭ şi sĕ-şĭ întindă mâna sa ajutătóre în acéstă oră a periculului. „Fraţilorŭ Elenĭ! ne aflămŭ în preséra celei mai înfricoşate lupte pentru vetrele nóstre, pentru familiile nóstre, pentru libertatea nóstră naţională. Ceremŭ decĭ de la voi sprijinŭ moralŭ şi materialŭ. Creta şĭ'a sciutŭ împlini totdéuna sfintele datorinţe pentru patria comună; acum e rĕndulŭ vostru a vĕ 'mplini datorinţele pentru fraţii voştri din Creta.“

Astfelŭ încheiă apelulŭ, care, probabilŭ a făcut şi pe guvernulŭ grecescŭ sĕ adreseze nota cunoscută către puterĭ. E de însemnatŭ, că Creta se bucură de o autonomiă, care o face aprópe independentă. In adunarea naţională Grecii au maioritatea, ei hotărescŭ tóte. Cum dér se potŭ plânge Grecii de stărĭ nesuportabile create de guvernulŭ turcescŭ? Numai plângerilorŭ nedrepte ale Grecilorŭ se póte atribui şi rĕspunsulŭ refusătorŭ alŭ Angliei la nota grecéscă. Şi ca Anglia vorŭ rĕspunde şi puterile centrale aliate: Germania, Austro-Ungaria şi Italia.

Nota Turciei ca rĕspunsŭ Greciei.

„Corr. de l'Est“ împărtăşesce, că Pórta a adresatŭ, prin ambasadorii sĕi die streinătate, o notă cătră puterĭ, de următorulŭ cuprinsŭ: Pórta respinge cu hotărîre aserţiunile notei grecescĭ. Şakir-paşa, comandantulŭ trupelorŭ turcescĭ din Creta e însărcinatŭ sĕ proclame starea de asediu şi sĕ dea o proclamaţiune, prin care sĕ provóce pe rebelĭ în tonŭ moderatŭ, dér hotărîtŭ, ca sĕ depună armele. Trupele împĕrătescĭ îşĭ vorŭ face datorinţa.

Foile ruse şi situaţia din Creta.

„Nord“ din Bruxela, fóia ministeriului rusŭ de esterne, vorbesce de „cestiunea cretană“ într'unŭ tonŭ puţinŭ optimistŭ. Fóia rusă laudă iniţiativa Greciei şi declară, că numai o intervenire la timpŭ a puterilorŭ póte înlătura pericululŭ, ca cele ce se petrecŭ în Creta sĕ nu provóce încurcăturĭ rĕsboinice generale. Cum vedemŭ, guvernulŭ rusŭ are tocmai vederĭ contrare vederilorŭ puterilorŭ aliate şi ale Angliei. Acésta măresce şi mai multŭ bănuiala, că Cretenii şi guvernulŭ grecŭ suntŭ încuragiaţĭ de Rusia, alŭ cărei consulŭ din Canea nu e streinŭ de mişcarea din Creta. Se aştéptă a se sci, la vederile cărei puterĭ se va alătura Francia.

Foile ruse şi visita împĕratului Vilhelm în Anglia.

Cu ocasiunea visitei împĕratului Vilhelm în Anglia, foile englese şi germane au accentuatŭ de mai multe orĭ interesele comune ale ambelorŭ naţiunĭ şi misiunea lorŭ comună civilisatóre. La acestea „Nord“ rĕspunde ḑicêndŭ, că elŭ nu scie bine, în ce ar consta acele interese şi misiune comună, şi, după-ce accentuéză moderaţiunea reservată a fóiei „Nordd. Allg. Ztg.“ faţă cu espectorările lui „Standard“, face următórea observaţiune: Germania se va feri, de a juca

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Catalina Varga.

Quod factum est infectum fieri nequit.

Nicĭ odată, în totŭ decursulŭ vieţii mele, n'am apucatŭ condeiulŭ a mână cu atâta greu ca şi acuma.

Sĕ mĕ esplicŭ: Voiu sĕ rectificŭ unele greşelĭ, carĭ s'au strecuratŭ într'unŭ capitulŭ alŭ opului „Părţĭ alese din istoria Transilvaniei“, scrisŭ de veteranulŭ anteluptătorŭ naţionalŭ, de multŭ stimatulŭ şi meritatulŭ bărbatŭ, de simpaticulŭ bĕtrânŭ, d-lŭ Bariţiu, capitolŭ privitorŭ la epoca Catalinei Varga.

O facŭ acésta spre a atrage atenţiunea d-lui autorŭ, ca la o a doua ediţiune a opului sĕu sĕ îndrepteze cele de îndreptatŭ.

Şi eu, tocmai eu sunt datorŭ a o face. Datorŭ suntŭ pentru reputaţiunea „cărturarilorŭ“ din munţii apusenĭ pentru mine însumĭ, care am făcutŭ monografia munţilorŭ apusenĭ, pe basa atâtorŭ dovedĭ şi documente originale, pe basa diplomelorŭ regescĭ şi princiare, începĕndŭ din anulŭ 1271, până în anulŭ 1850; eu, care m'am născutŭ şi am crescutŭ în acei munţĭ, unde moşulŭ meu, până la mórtea sa, unŭ lungŭ şirŭ de anĭ, a funcţionatŭ ca Bergmeister, alesŭ de acele comune în totdéuna cu unanimitate; unde tatălŭ meu şi fraţii dênsului, precum şi fratele meu Dionisie au funcţionatŭ înainte şi după anulŭ 1848, precum ḑice Românulŭ, cu: cinste şi omeniă. Şi că astfelŭ s'a petrecutŭ, o sciu toţĭ contimporanii, Ungurĭ, Nemţĭ, Românĭ. O dovedesce însuşĭ faptulŭ, că fratele meu Dionisie fŭ alesŭ, unanimŭ, în anulŭ 1848 căpitanŭ şi comandantŭ alŭ gardei naţionale românescĭ din Abrudŭ şi Abrudŭ-satŭ; ér tatălŭ meu, Tribunŭ cu rangulŭ de majorŭ. (Şi acésta, se ḑice, s'a fostŭ causa pentru care Hatvany în 9 Maiu 1849 a vrutŭ sĕ spênḑure întrégă nóstra familiă).

Unchiulŭ meu, mitropolitulŭ, a scrisŭ însuşĭ istoria munţilorŭ apusenĭ.

Epoca Catalinei Varga s'a petrecutŭ înaintea ochilorŭ mei. Cum dér aşŭ puté eu tăcé, cândŭ vĕdŭ istorisindu-se carĭ cu totulŭ altfelŭ s'au petrecutŭ?

Intr'adevĕrŭ nu e admisibilŭ, ca istoria sĕ ne rĕspundă cu întrebărĭ: „Cine a fostŭ Varga Catalina? fostŭ-a dênsa nobilă séu nenobilă? căsătorită séu necăsătorită?“

Cu atâtŭ mai puţinŭ este admisibilŭ, ca istoria sĕ ne ḑică: „De aci apoi pe Dómna (Varga Catalina) a doua ḑi o escortară în Alba-Iulia, unde fŭ arestată în fortăréţă până în luna lui Noemvre 1849, când prin guvernatorulŭ Br. Wohlgemuth fŭ eliberată şi obligată ca sĕ se întórcă la loculŭ nascerii sale, unde s'a şi dusŭ.“

Şi nu este admisibilŭ sĕ ni-se ḑică astfelŭ, pentru că în ḑiua de aḑĭ nu se mai face secretŭ din actele publice; acele stau la disposiţia celui ce are dorĭ din punctŭ de vedere scientificŭ — sĕ le decopieze.

Nu Wohlgemuth a eliberatŭ pe Varga Catalina, în Noemvre 1849, ci tribunalulŭ din Alba-Iulia, sub presidiulŭ consilierului Dimitrie Moga (cumnatulŭ meu) a ţinutŭ în anulŭ 1852 pertractare finală şi computându-i robia de pan'atuncĭ în pedépsă, a eliberat-o.

Sentinţa se află în archiva tribunalului, prin urmare nu póte fi „misterŭ“: cine a fostŭ şi ce a vrutŭ Varga Catalina?

Altcum nĭ-o spune d-lŭ Jakab Elek Br. Friedenfels, guvernatorulŭ Gf. Teleky, Comandantulŭ supremŭ militarŭ Br. Puchner şi alţii, carĭ toţĭ au recunoscutŭ marele pericolŭ ce ameninţa pe nobilimea maghiară, respective sistemulŭ feudalŭ, din partea acelei femei, care'şĭ pusese în gândŭ ştergerea sclăviei în ţéra întrégă.

E dér evidentŭ, că evenimentele, ce se preparau în munţii apusenĭ, n'au fost de natură locală, ci generală. Nu lăcomia funcţionarilorŭ ungurĭ a fostŭ causa de „Terra Abrud“, munţii au fost subjugaţĭ; numai pe la anulŭ 1837 s'a întêmplatŭ acésta. Puteau funcţionarii primi dela judii comunalĭ „presente“ şi décă comunele rĕmâneau libere. Altceva e răpirea şi cu totulŭ alta e lăcomia.

In fondulŭ regescŭ n'a fostŭ iobăgiă, cu tóte aceste, la alegerile judilorŭ comunalĭ, se licitau concurenţii unii pe alţii: care mai de care.

Nu dér lăcomia funcţionarilorŭ ungurĭ, ci cu totulŭ alta a fostŭ causa, pentru care întregŭ poporulŭ din ţéră a vrutŭ ca sĕ pună mâna pe arme, ca ultima scăpare.

Funcţionarĭ lacomĭ, civilĭ, militarĭ şi bisericescĭ au fostŭ, suntŭ şi vorŭ fi pururea, precum şi funcţionarĭ oneştĭ şi corecţĭ. Dér nu din causa lăcomiei func-

pe soldatulŭ continentalŭ în serviciulŭ Angliei, deóre-ce acésta, de când Rusia i-a luatŭ rangulŭ în Asia, nu se mai póte gândi la aceea, ca sĕ ia asupră'șĭ unŭ rolŭ ca în timpulŭ rĕsboiului Crimeei.

SCIRILE DILEI.

Pensionare și numire. Colonelii Emil cav. Perin de Wogenburg, comandantŭ, și Frideric Parmann dela regim. 2. de infanteriă din Brașovŭ, suntŭ pensionațĭ. Colonelulŭ Franz cav. Pridalek de Bandinŭ Odziak dela reg. 42 de inf. e numitŭ comandantŭ alŭ reg. 2. de infanteriă.

* *
*

Reforma dărilorŭ. „B. Corr". spune, că ministrulŭ ungurescŭ de finanțe se ocupă cu cestiunea reformei dărilorŭ directe, a dării timbrelorŭ și competințelorŭ. In sesiunea de tómnă se va presenta, se dice, unŭ proiectŭ de lege pentru restanțele de dare. E vorba și de întregirea și modificarea, resp. prelungirea legii din 1881 despre favorurile ce le acordă statulŭ industriei indigene. Probabilŭ că se va întemeia în Pesta, după crearea acestei legĭ nouĕ, o nouă bancă mare pentru ridicarea industriei.

* *
*

Agitațiunĭ socialiste. „Neues Pester Journal" anunță, că nisce emisarĭ socialiștĭ germanĭ agită pentru a provoca o grevă mare între cei 3000 de lucrătorĭ din minele de cărbunĭ dela Cincĭ-Bisericĭ ale societății de navigațiune pe Dunăre, împreunată cu acte de violență, cu atentate cu dinamită ș. a. Pentru înlăturarea pericului, au plecatŭ la minele dela Cincĭ-Bisericĭ și Sabolcĭ patru batalióne de infanteriă și douĕ escadróne de cavaleriă. Agitatorii germanĭ suntŭ urmărițĭ, dér până acum n'a fostŭ aflatŭ nicĭ-unulŭ.

* *
*

Invitare la *Representațiunea teatrală* împreunată cu Petrecere de jocŭ, ce se vorŭ aranja la 18 Augustŭ st. n. a. c. în localitatea școlei fundaționale din Borgo-Prundŭ. Venitulŭ curatŭ e destinatŭ în favorulŭ acelei școle. Intrarea de persónă 1 fl., de familiă 80 cr. Inceputulŭ la 7 óre séra. Borgo-Prundŭ în Augustŭ 1889: *Dr. N. Hanganutiu* președinte, *E. I. Danŭ* secretarŭ. Ofertele mărinimóse se vorŭ chitá pe cale diaristică. — Programulŭ: I. „*Vecinătatea periculósă*", comediă în unŭ actŭ după nemțesce. II. „*Corpus delicti*", comediă în unŭ actŭ de Ionŭ Moșoiu. III. „*La medulŭ nopții*", comediă în unŭ actŭ. IV. *Petrecere de jocŭ* Persónele carĭ jócă teatru: Eliseu I. Danŭ, învĕțătorŭ. Maria E Danŭ. Iosefina Buta. Veturia Flămându. Const. Flămându. Simionŭ Pahone, învĕțătorŭ. George Gîță, învĕțătorŭ. Vasilie Pahone, stud. abs. Ionŭ Siutu, stud. cl. VII. Ionŭ Băloiu. Leonŭ Parasca, stud. cl. VI.

„Grațiosități" germane.

Am publicatŭ în Nr. 166 sub titlulŭ de mai susŭ unŭ resumatŭ alŭ unui articolŭ din „*Kronstädter Zeitung*" Nr. 178, în care *poporațiunea rurală din România și traiulŭ ei* suntŭ descrise cu cele mai negre colorĭ. Intr'unŭ alŭ doilea articulŭ fóia germană din locŭ în Nr. 179 continuă cu „grațiositățile" sale, făcêndŭ poporațiunea rurală *bețivă*:

„Beția domnesce la femei ca și la bărbațĭ. In dilele de têrgŭ vedĭ pe bărbatŭ și pe femeia întorcêndu-se dela orașŭ deopotrivă bețĭ. Produsele economiei lorŭ, și așa destulŭ de pe sponce, ca bucate, ouĕ, brânză, lapte, pasĕrĭ, lucrurĭ de-ale industriei de casă, le ducŭ țĕranulŭ și țĕranca mai ântâiu în cârciumă și le dau acolo pe rachiu. Totŭ în cârciumă ducŭ și banii carĭ îi împrumută dela băncile agricole și porumbulŭ ce li-lŭ împarte guvernulŭ. Numĕrulŭ cârciumelorŭ la țĕră e nespusŭ de mare... Din causa beției.... se sporescŭ crimele..." etc.

Astfelŭ de „grațiosităţĭ" la adresa poporațiunei rurale din România publică fóia germană din locŭ, care nu cruță nicĭ societatea dela orașŭ, precum se vede din cele următóre, scrise în Nr. 186 sub titlulŭ „Scene teatrale române". Vorbindŭ de representarea nenorocitei bucățĭ teatrale, în care unŭ nenorocitŭ de scribŭ a găsitŭ cu cale sĕ pună pe scenă îngrozitorulŭ omorŭ din Tabacĭ, face pe visitatorii de teatru bucurescenĭ *insolențĭ*, ca Neapolitanii, că *numai au fățăritŭ indignațiune* pentru înscenarea acelei crime și că au bătutŭ pe autorĭ numai așa *de petrecere*. Ce va fi urmărindŭ fóia germană din locŭ cu asemenea rĕutăciόse publicațiunĭ? Căcĭ sciutŭ e, că diarele bucurescene au protestatŭ în contra representării acelei bucățĭ, și publiculŭ s'a dusŭ la teatru tocmai ca sĕ 'mpedece representarea ei, fiindŭ în adevĕrŭ indignatŭ de atâta nerușinare a unorŭ scribĭ, ér nu a fățăritŭ indignațiune.

Totŭ asemenea, ce va fi urmărindŭ cu înegrirea și calumniarea poporațiunei rurale din România?

Nu mai facemŭ adĭ nicĭ o altă observare, vomŭ urmări însĕ acéstă nouă „activitate" a numitei foi.

Procesulŭ de pressă alŭ „Luminătoriului".

Discursulŭ apĕrătorului Coriolanŭ Brediceanŭ, *advocatŭ in Lugoșiu.*

(Urmare și fine.)

Referitorŭ la articolulŭ alŭ doilea m'am convinsŭ despre impresiunea, ce acela a făcutŭ deja la cetirea sa asupra d-vóstrĕ. Acesta este împrospĕtarea ideilorŭ revoluțiunii francese din 1789, nimicŭ alta; în acela nu-i vorbă nicĭ de națiunea maghiară, nicĭ de apăsarea lui. Nu voiu osteni pe on. d-nĭ jurațĭ cu cetirea artic. II incriminatŭ, însĕ pentru ca sĕ vĕ convingŭ despre nevinovăția acestui articolŭ, mĕ provocŭ la articolulŭ ce deputatulŭ Horvath Gyula a scrisŭ în fóia guvernamentală „Nemzet", articolŭ asemenea intitulatŭ „Anulŭ nou", din care voiu cita numai următórele: „Cu idei nu se potŭ nutri națiunile, loru le trebue pâne. Cu vorba nu se potŭ înfrâna patimele, trebuie biciu și paloșŭ. Nu națiunea, ci armata dă puterea domnitorilorŭ".

„Marea revoluțiune francesă, care împlu cu admirațiune, grόză și înfiorare popórele și curțile Europei, a învĕțatŭ pe popórele a cugeta, pe domnitorĭ a se teme și a provocatŭ la consciința de sine pe omŭ". (Președintele întrerupe continuarea citațiunii, deși fără dreptŭ, căcĭ acelŭ numĕrŭ alŭ lui „Nemzet" a fostŭ alăturatŭ procesului verbalŭ prealabilŭ. Rep).

Nu suntŭ totŭ aceleașĭ idei? Insĕ aceste idei nu suntŭ ale lui Horváth, nu ale lui Barcianu, ci suntŭ ale lumii întregĭ, dreptŭ isbânde ale marei revoluțiunĭ francese. Incriminatu-s'a „Horváth Gyula" pentru acestŭ articolŭ? Nu! Cum vine decĭ „Barcianu" la acéstă onóre? Dóră simplu numai, pentru-că principiile carĭ s'au scrisŭ maghiaresce în „Nemzet", s'au pronunțatŭ românesce în „Luminătorulŭ", pentru că sună românesce isbescŭ în marea ideiă de statŭ, conținŭ provocarea la revoluțiune?!

Deducțiunea procurorului, că prin preamărirea revoluțiunii și a idealurilorŭ din 1789 încă a vrutŭ sĕ împintene pe Românĭ la o asemenea revoluțiune, este tare cutezată.

Declarŭ, că numai o națiune francesă a fostŭ nu numai în Europa, ci și în lumea tótă, o națiune gata a se jertfi pe sine însașĭ pentru spargerea drumului și pentru principiile mărite, anume „națiunea francesă", fațǎ de care noi Românii tocmai așa de micĭ suntemŭ ca multe alte națiunĭ europene, încâtŭ ne bucurămŭ, décă ne putemŭ încăldi la radele triumfului acestei marĭ națiunĭ și a și mai marei revoluțiunĭ, însĕ nu simțimŭ nicĭ puterea, nicĭ capacitatea, nicĭ necesitatea, nicĭ posibilitatea, ca sĕ imitămŭ națiunea francesă și revoluțiunea ei din 1789.

Glorificarea ideilorŭ revoluțiunii francese din 1789, carĭ suntŭ bunŭ comunŭ alŭ tuturorŭ cetățenilorŭ liberĭ din lume, nu póte forma „agitațiune" nicăirĭ într'unŭ statŭ constituționalŭ; decĭ și acusa ridicată din acelŭ motivŭ contra acestui articolŭ asemenea este neîntemeiată.

Multŭ onorabilĭ domnĭ jurațĭ! Omulŭ cugetătorŭ nicĭ când nu va pricepe și în vecĭ va rĕmâné memorabilŭ pentru procesele de pressă, ce neîntreruptŭ se intenteză contra Românilorŭ, că „oficiolatele maghiare" au datŭ în urma articulilorŭ din foile române de „simțĕmintele române", ele au cualificatŭ impresiunea ce articolii românescĭ au făcutŭ asupra Românilorŭ, ele au descoperitŭ în urma acestorŭ articolĭ ura Românilorŭ contra Maghiarilorŭ, deși Românii nicĭ nu spunŭ, că în urma acestorŭ articolĭ ei nutrescŭ ura contra Maghiarilorŭ și, peste totŭ, nu simțescŭ ura contra Maghiarilorŭ, nicĭ nu arată nicĭ unŭ felŭ de semnŭ alŭ agitațiunii.

Și mai este o împregiurare faptică necuprinsă.

Tóte foile politice române, câte aparŭ în patriă, tóte fără esepțiune se plângŭ de apĕsare, de vătĕmarea egalității, de nerespectarea multorŭ legĭ positive; în conferințele lorŭ politice, în carĭ tótă Românimea a fostŭ representată, s'au susținutŭ gravaminile poporului românŭ, și programa lorŭ politică unanimŭ se votă dimpreună cu aceleșĭ gravamine. Românii decĭ în foile lorŭ, carĭ ca la tóte națiunile așa și la noi representă opiniunea publică politică, precum și în adunările lorŭ politice totdéuna au declaratŭ bărbătesce, că suntŭ nemulțămițĭ cu actualulŭ sistemŭ de guvernare și cu starea vieții publice creată prin acestŭ sistemŭ. Fațǎ de acéstă opiniune, publică politică a poporului românŭ, întrebŭ: cu ce îndreptățire póte procuratura sĕu acusa publica declara, că poporulŭ românŭ este îndestulitŭ cu actualulŭ sistemŭ de guvernare, că nu este apĕsatŭ, că egalitatea nu este numai darŭ scrisŭ și că tóte legile se respecteză și se esecută?

Acéstă posițiune a d-lui procurorŭ ni se presenteză astfelŭ, ca când unulŭ umflă spatele óre-cui, éră amiculŭ umflătorului privesce surîdêndŭ; omulŭ bătutŭ strigă, se vaeră, amiculŭ bătăușului însĕ, rĕsucindu-șĭ mustățile, cu tótă rĕcéla mulcomesce pe celŭ bătutŭ și-lŭ admoniază sĕ nu facă larmă, căcĭ nu-i adevĕratŭ că-lŭ batŭ, jălbuirea lui nu-i întemeiată; éră décă în urma bătăii repețite îndrăsnesce a striga și mai tare, atuncĭ îi facŭ procesŭ pentru „agitațiune", *căcĭ cu lamentările sale de durere conturbă tigna comodității elementului domnitorŭ.*

Fiă-care simte loviturile ce le primesce pe trupulŭ sĕu propriu, și că bătătorulŭ nu le simte acele loviturĭ, este prea firescŭ; așa stă tréba și cu popórele când se plângŭ de apĕsare, de despoiarea de drepturĭ, de vătĕmarea egalității, *ele singure suntŭ chiămate a simți și numai declarațiunile lorŭ suntŭ dătătóre de mĕsură.*

Declarândŭ decĭ poporulŭ românŭ prin tóte manifestațiunile obicĭnuite ale opiniunei sale publice de vătĕmătóre starea sa croită prin guvernămentulŭ de până acuma, și dândŭ acestei stărĭ espresiune și acusatulŭ în articulii încriminațĭ, nime nicĭ chiar procurorulŭ de statŭ nu este în stare de a mai șterge prin „negare" acéstă stare faptică și de locŭ nu este îndreptățitŭ a susține de *adevĕrată* o opiniune contra adevĕratei stărĭ a Românilorŭ.

Dóră și noi Românii, ca și orĭ-care națiune, vomŭ avé dreptulŭ a *țińé de*

ționarilorŭ se va revolta vre-odată unŭ poporŭ.

Istoria omenimei ne învață, că poporulŭ sufere multŭ — fórte multŭ; elŭ e călcatŭ în picióre, i-se răpesce dreptulŭ, e plesnitŭ în fațǎ de celŭ mai miserabilŭ ștrengarŭ și elŭ totușĭ esclamă: Dómne ajută dreptății! Poporulŭ se revoltă numai atuncĭ, când cuțitulŭ i-a ajunsŭ la osŭ. Elŭ atuncĭ nu mai întréba, precum a întrebatŭ naivulŭ filosofŭ francesŭ pe Iosifŭ alŭ II-lea, că: „Are sclavulŭ dreptulŭ de a'șĭ scutura „jugulŭ?" Ci elŭ face precum dice nemuritorulŭ Schiller: „Puterea tiranului „are hotarele sale. Când celŭ asupritŭ, „cere înzadarŭ dreptate, când elŭ este „aprópe de a fi strivitŭ, se scólă, se repede și esercită drepturile sale in„terne."

„Drepturile sale suntŭ susŭ în ceriu „consacrate, ele suntŭ incoruptibile, ca și „firmamentulŭ.

„In asemenea casŭ, revenimŭ în sta„rea primitivă a lumei; omulŭ se ridică „în contra omului, ca ultima scăpare; elŭ „ia ferulŭ și dă."

Suntemŭ toțĭ în picióre, pentru țĕră, soțiă și copiii noștri. Étă dreptulŭ omului!

D-lŭ Jakab Elek și alțĭ cronicarĭ ne spunŭ, că „Varga Catalina s'a luptatŭ „pentru ștergerea sclăviei, dér adaugŭ, că „n'a fostŭ trebuință, pentru-că dieta anu„lui următorŭ a ștersŭ sclăvia." Mare Dumnedeule!

Eu eram de fațǎ în dieta a. 1847, ca cancelistŭ la tabla regéscă. Am vĕdutŭ și auditŭ luptele „domnilorŭ", feudalilorŭ, pentru vestitulŭ „urbariu", care era se strivéscă cu desĕvîrșire pe bietulŭ poporŭ, pe talpa țĕrii.

Am auditŭ și protestulŭ bravilorŭ bărbațĭ din oposițiă br. Dionis Kemény, gf. Bethlen János și alțĭ 6 inșĭ, carĭ părăsiră dieta între amenințărĭ și protestară în numele „poporului sfântŭ". Gloriă lorŭ! Am fostŭ și în anulŭ 1848 de fațǎ în dieta din Clușiu, am ședutŭ în banca de onóre, designată celebrilorŭ tinerĭ trimișĭ anume din Pesta, cu scopŭ de fraternisare, amicii mei Paulŭ Vasvári, Ioanŭ Vidács etc. (nu Vidaș, precum îlŭ numesce distinsulŭ bărbatŭ de statŭ M. Cogălniceanŭ, în a. 1886 în memorabilă sa înterpelare). Pe aceștĭ tinerĭ i-am condusŭ eu la casa Iancului. (Vedĭ „Memoriulŭ").

Sunt competentŭ a-mĭ da și eu părerea mea, și dicŭ: Da! așa este, dieta din Clușiu a îndeplinitŭ formalitățile legale; dér décă fulgerulŭ revoluțiunei francese nu lumina secululŭ nostru, „noi", tinerimea din Pesta, în 15 Martie 1848 n'am fi pututŭ proclama „stergerea sclăviei", ér fără de acésta, de bórea dietei din Clușiu — măria sa „dómna" stăpâna din Zărandŭ, până în diua de adĭ și-ar trimite pe „Valachulŭ" sĕu cale de 8 dile la Pesta, ca sĕ-i aducă *o pantlică pe pălèriă.* Și décă colórea pantlicei nu-i convenea „stăpânei", bietulŭ „valachŭ" flămêndŭ, primindŭ 25 de bâte, ca merinde de drumŭ, avea sĕ se întórcă inmediatŭ la Pesta îndĕrătŭ, după altă pantlică.

Varga Catalina s'a aședatŭ în munții apusenĭ, nu pentru că acolo ar fi fostŭ asuprirea atâtŭ de mare, ca în comitate, ci fiindcă, precum mărturisescŭ toțĭ cronicarii, în munții apusenĭ era sigură, chiar în contra armelorŭ împĕrătescĭ, ceea ce în comitate nicĭ mácarŭ pe unŭ minutŭ nu putea fi.

Apoi este unŭ secretŭ publicŭ, că în timpulŭ din urmă Iancului stĕtea la spatele Varga Catalinei.

Mĕ mirŭ decĭ că s'a pututŭ dice, în opulŭ d-lui Barițiu:

„Avea guvernulŭ unŭ mijlocŭ fórte sigurŭ d'a împăca spiritele muntenilorŭ: a le recunósce drepturile vechĭ etc."

Cum adecă ar fi avutŭ guvernulŭ mijlóce d'a împăca spiritele muntenilorŭ?

Varga Catalina s'a luptatŭ pentru ștergerea iobăgiei.

Cum ar fi pututŭ guvernulŭ sĕ ștérgă iobăgia?

Și apoi care guvernŭ s'o fi făcutŭ acésta?

Nu cumva celŭ ce proiectase totŭ atuncĭ vestitulŭ „Urbariu"?

Ștergerea iobăgiei nu e de competința guvernului, ci e de cempetința legislațiunei. Ér că legislativa numai la ștergerea sclăviei nu s'a cugetatŭ, ne-o dovedesce „Urbariulŭ" sancționatŭ.

Insușĭ „Observatoriulŭ" d-lui Barițiu din anulŭ 1880 ne spune: „La noi era „sĕ vină revoluția și fără revoluția din „Parisŭ, pentru că ce nu terminase anulŭ „1842, a terminatŭ anulŭ 1847, căcĭ ma„ioritatea camerii lucrase ca orbită de „D-deu spre perirea sa și a țĕrii".

Astfelŭ stândŭ lucrulŭ, cum sĕ ne esplicamŭ următorulŭ pasagiu din opulŭ amintitŭ:

„In nicĭ unŭ casŭ petrecerea Catalinei „Varga la Buciumŭ n'a fostŭ destinată a

salutarŭ pentru noi ceea ce noi simţimŭ că arŭ fi salutarŭ, şi nu aceea ce procururulŭ de statŭ séu Maghiarulŭ ţine de salutarŭ pentru noi. Vremŭ sĕ ne fericimŭ în cadrulŭ legilorŭ după pofta nóstră propriă, şi nu aşteptămŭ şi nicĭ nu primimŭ, ca alţii sĕ ne prescrie şi croiască modalitatea şi formula cum sĕ ne fericimŭ.

A ne denega acestŭ dreptŭ, n'ar fi alta, decâtŭ a denega drepturile înăscute omului şi naţiunilorŭ; decĭ décă procurorulŭ de statŭ vrea sĕ acuse pe Românĭ pentru „agitaţiune", atuncĭ temeiulŭ acusei sale póte fi numai opiniunea publică politică a Românilorŭ şi de óre-ce în acestŭ procesŭ de presă punctulŭ de vedere alŭ procurului de statŭ este în contrarietate cu opiniunea publică a Românilorŭ, acusa sa încă este lipsită de temeiulŭ legiuitŭ.

Părerea unei partide nu póte stigmatisa de „delictŭ" părerea celeilalte partide, căcĭ atuncĭ legea pusă în mâna partidei domnitóre o póte schimba în violenţă şi atuncĭ nu mai este lege. Acolo, unde nu este lege, nu este nicĭ libertate, căcĭ libertate fără lege nu póte fi. Acolo, unde legea este numai pentru unii, şi ceilalţĭ séu publice séu toleratim suntŭ eliberaţĭ de ascultarea şi respectarea ei, acolo domnesce nedreptatea şi *libertatea móre.* Sub stăpânirea nedreptăţii, apĕsarea şi neîndestulirea se lăţescŭ, nĕcazurile şi sĕrăcia ajungŭ d'asupra; atuncĭ cetăţenii se împartŭ în *domnitorĭ şi apĕsaţĭ*, în *răbdătorĭ de fome* şi în prea îndopaţĭ, şi astfelŭ nicĭ blăstĕmulŭ nedreptăţii nu póte întârdia: *perirea libertăţii.*

Temeiulŭ justiţiei nu-i iertatŭ sĕ fiă *prejudiţiile*, căcĭ atuncĭ cu priceperea rea séu cu alte greşele scusabile, prin slăbiciune omenéscă, nu putemŭ coperi nedreptatea, ci temeiulŭ ei atuncĭ este presecutarea tendenţiósă. Décă însĕ comitemŭ nedreptate, atuncĭ siguranţa cetăţénului, încrederea popórelorŭ, *temeiulŭ statului* suntŭ espuse pericululuĭ, pe care periculŭ însĕ din pricina multelorŭ mii de prejudiţióse „éljen"-urĭ şi „deviselorŭ" nu-lŭ putemŭ numai decâtŭ observa, *déră cu atâtŭ mai groznică este surprinderea, décă pe neaşteptate se slobóde asupra capetelorŭ nóstre.*

Domnia nedreptăţii, neesecutarea legilorŭ, vĕtămarea egalităţii, este agitaţiunea cea mai cu efctŭ; *unŭ sistemŭ de guvernare cu o astfelŭ de basă este celŭ mai mare agitatorŭ contra sa însuşĭ*, şi nicĭ unŭ felŭ de ideiă nu-lŭ póte apĕra, nicĭ unŭ felŭ de grandomaniă nu póte astupa grópa perirei ce însuşĭ şĭ-a săpatŭ şi în care mai curĕndŭ séu mai târḑiu trebue sĕ cadă.

Spiritulŭ publicŭ, caracterulŭ politicŭ trebue sĕ fiă mai generalŭ decâtŭ calcularea cu interesele momentelorŭ sburătóre. Astfelŭ de idei nu potŭ crea stărĭ stabile.

Kossuth Lajos, acestŭ conlucrătorŭ fruntaşŭ alŭ constituţiunii nóstre, care pré bine cunósce ţéra şi tóte referinţele ei, şi pe poporulŭ, şi căruia şi în esilulŭ sĕu îi zace la inimă viitorulŭ ţĕrii, care cunósce ideia de statŭ şi tendinţa lui, a ḑisŭ în Turinŭ către cei 850 Ungurĭ călĕtorĭ la esposiţiunea din Parisŭ:

„Ambiţiunea şi dorulŭ de estindere, ce pândescŭ în dosulŭ ideii de statŭ, a degeneratŭ într'o aşa nisuinţă spre atotputerniciă, încâtŭ décă acelei direcţiunĭ nu i-se opune consciinţa de sine a cetăţenilorŭ, în resultatulŭ sĕu finalŭ se va sfêrşi negreşitŭ cu paralisarea sêmţĕmêntului de libertate şi cu minorenitatea politică a popórelorŭ".

Sĕ dămŭ déră deoparte prejudiţiile, sĕ cultivămŭ sincerŭ adevĕrata libertate, căcĭ numai acésta ţine laolaltă pe cetăţenĭ, sĕ împatriămŭ faptica egalitate, căcĭ acésta trezesce patriotismulŭ însufleţitŭ, pentru că numai acestea facŭ tare şi mare patria şi garantéză constituţiunea.

Aceste principii suntŭ punctele de mânecare ale celorŭ doi articolĭ; noi îmbrăţişămŭ cu tótă văpaia convingerii nóstre aceste principii, ne espunemŭ bărbătesce pentru ele tocmai ca pentru viéţa nóstră şi *cu fruntea ridicată ne luptămŭ pentru ele asemenea precum cu credinţă ne alipimŭ de naţionalitatea nóstră.*

Multŭ on. domnĭ! *Indulgenţă nu ceremŭ, graţiă nu primimŭ. Lepădaţĭ orĭ-ce prejudiţiu; Dumneḑeulŭ eternei dreptăţĭ sĕ vĕ ţină trezŭ nepărtinitorulŭ d-vóstrĕ sêmţĕmêntŭ de dreptate şi curatulŭ patriotismŭ sĕ vĕ ridice însufleţirea pentru libertate. Conduşĭ de acestea: „Judecaţĭ".*

Literatură.

Convorbirĭ literare. Nr. 4 dela 1 Iulie are următorulŭ sumarŭ: I. Negruzzi: „Eminescu". I. Bogdanŭ: „Analisă despre întroducerea limbei slave în biserica română". Grig: „Din viéţa sfinţilorŭ, sora Ana" (novelă.) G. Crăiniceanu: „Nomenclatura româno-latină". Cerventes: „Don Quijote dela Mancha" (cu ilustraţii), trad. de S. G. Vărgolicĭ (urmare.) Duiliu Zamfirescu: „Plecată cu capulŭ", „In tăcerea din odaiă", (poesii.) T. Robeanu: „Tu palidă şi tristă flóre", (poesiă.) Bibliografiă. Corespondenţă. — Direcţia: Iacobŭ Megruzzi, strada romană 25; Editura şi administraţia: Stabilimentulŭ graficŭ I. V. Socecŭ, strada Berzii 96, în Bucurescĭ. Abonamentulŭ pentru Transilvania, Bucovina şi Ungaria 15 lei pe anŭ.

Familia. Nr. 31 dela 20 Iuliu (11 Aug.) are următorulŭ sumarŭ: „Nea Săracilă", legendă de V. A. Urechiă. „Sĕ'ţĭ dau", versurĭ de Lucreţia Suciu. „Ditteria", de Dr. I. Felix. „Vanitos", poesiă de I. Harşa. „In giurulŭ lumei", comediă într'unŭ actŭ de Octave Feuillet (urmare), trad. de N. A Bogdanŭ. Din „pianŭ şi cântare" de Fr. Wieck, trad. de Sofia Vlad-Rădulescu. „Doine de pe Mureşŭ", culese de A. C. Domşa. Salonŭ: „Cugetărĭ", adunate de A. „Gătirea inului în Silesia" cu ilustraţiunĭ, de I. H. Literatură şi arte. Teatru şi musică. Biserica şi şcóla. Ce e nou? Poşta redacţiunei. Călendarulŭ sĕptĕmânei — Proprietarŭ, redactorŭ şi editorŭ: Iosifŭ Vulcanŭ, în Oradea mare. Preţulŭ abonamentului: 10 fl. pe anŭ.

Mulţămită publică.

Din partea comitetului parochialŭ din Cernatulŭ Săcelelorŭ.

(Urmare din Nr. 151.)

Cu lista Nr. 80 prin Domnii fraţii Oancea comersanţĭ în Hêrşova, Dobrogia, amŭ primitŭ dela d-nii: Costache C. Oancea comersante 100 lei, 2. Luca C. Oancea comersante 20 lei, 3. Iónŭ C. Oancea comersante 20 lei, 4. Irimia C. Oancea comersante 10 lei, 5. I. N Munteanŭ comersante 10 lei, 6. Duţu R. Papucŭ comersante 10 lei, 7. Luca C. Oancea 5 lei, 8. Iónŭ Bănescu revisorŭ şcolarŭ 5 lei, 9. Nică G. Popa economŭ 10 lei, 10. George G. Popa economŭ 10 lei, 11. Iónŭ R. Nistorŭ economŭ 5 lei, 12. Iónŭ Bobeşŭ comersante 10 lei, 13. Dumitru Velniţă 3 lei, 14. Th. Caranfirŭ 20 lei. Suma 238 lei.

G. Urdea
parochŭ,

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS".

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta.)

Berlinŭ, 14 Augustŭ. La prânḑulŭ de gală din castelulŭ regalŭ, împĕratulŭ germanŭ ridică următorulŭ toastŭ: Cu inima mişcată şi cuprinsă de bucuriă salutŭ de bunăvenire pe Maiestatea ta în reşedinţă, în loculŭ în care fericitulŭ meu moşŭ te-a salutatŭ mai în urmă. La primirea cea însufleţită din partea poporului vei fi simţitŭ Maiestatea ta, câtŭ de căldurósă şi viă espresiune se dă simţĕmêntului pentru amiciţia ce esistă deja de sute de anĭ între popórele nóstre. Inainte de tóte este armata mea, înaintea căreia Maiestatea ta te poţĭ pune; în poporulŭ ca şi în armata mea se ţine strînsŭ şi cu credinţă la alianţa încheiată de noi şi cea din urmă e consciă, că are sĕ chezăşuéscă unită cu armata austro-ungară susţinerea păcii pentru ambele nóstre ţĕrĭ, şi décă arŭ fi voinţa provedinţii, sĕ lupte umĕrŭ la umĕrŭ împreună. In acestŭ sentimentŭ ridicŭ paharulŭ şi béu în sănătatea Maiestăţii tale, a întregei case şi a bravilorŭ noştri cameraḑĭ austro-ungarĭ.

Impĕratulŭ Franciscŭ-Iosifŭ rĕspunse: Mulţămindŭ pentru toastulŭ ridicatŭ cu cele mai călduróse cuvinte, într'unŭ locŭ plinŭ de amintirĭ, de cătră fratele meu împĕrătescŭ, şi pentru salutarea făcută în modŭ atâtŭ de strălucitŭ şi de înălţătorŭ; mulţămindŭ pentru primirea ce mi-s'a făcutŭ aḑĭ şi de către poporŭ, primire care'mĭ face bine, şi pentru marea cordialitate ce mĕ împresóră aci în mijloculŭ aliaţilorŭ mei; în fine, în amintirea plină de mulţămire a simpatiei sincere ce mi s'a doveditŭ din partea supuşilorŭ acestui mare imperiu: ridicŭ paharulŭ în sănătatea amicului şi aliatului meu, care e atâtŭ de apropiatŭ de inima mea, îlŭ ridicŭ pentru nedespărţita înfrăţire şi cameraderiă dintre vitéza sa oştire şi armata mea, pentru îmulţirea şi întărirea garanţiilorŭ păcii spre binele şi salutea statelorŭ şi popórelorŭ aliate, precum şi a întregei Europe. Maiestatea sa împĕratulŭ Germaniei şi regele Prusiei, Maiestatea sa împĕrătésa şi regina, şi înalta casă domnitóre sĕ trăiască!

După toasturĭ, monarchii şĭ-au strînsŭ mânile. Impĕratulŭ Austriei a ciocnitŭ apoi cu Bismarck, ér împĕratulŭ Germaniei cu Kalnoky şi cu Szechenyi.

Monarchulŭ Austriei a conferitŭ mareşalului Moltke proprietatea de onóre a regimentului 71 de infanteriă.

Erĭ înainte de améḑĭ a conferitŭ cancelarulŭ Bismarck cu ministrulŭ de esterne Kalnoky, ér după améḑĭ a conferitŭ şefulŭ statului majorŭ generalŭ austriacŭ Beck cu şefulŭ statului majorŭ generalŭ germanŭ Waldersee şi cu ministrulŭ de rĕsboiu germanŭ.

Parisŭ, 14 Augustŭ. Tribunalulŭ de statŭ a declaratŭ pe Boulanger vinovatŭ de a fi urḑitŭ complotŭ în contra statului, ér pe Dillon şi Rochefort de complicĭ în acestŭ complotŭ. Consiliulŭ de statŭ a anulatŭ alegerile lui Boulanger în consiliile generale, deórece nu şĭ-a îndeplinitŭ condiţiunile legale. Asupra celorlalte puncte ale acusaţiunei se va continua aḑĭ pertractarea.

DIVERSE.

Ḑiarŭ latinŭ. Cumcă suntŭ încă adoratorĭ însufleţiţĭ ai limbei latine, carĭ suntŭ stăpânĭ pe ea în prosă şi în poesiă, dovedesce împrejurarea, că în Aguila degli Abruzzi în Italia a începutŭ sĕ apară unŭ ḑiarŭ scrisŭ în limba latină în micĭ broşurĭ de câte optŭ pagine octavŭ, de douĕ orĭ pe lună. E editată de Corlo Arrigo Ulrich, unŭ tînĕrŭ învĕţatŭ, care a studiatŭ în München şi stă în legătură cu mai mulţĭ învĕţaţĭ şi bărbaţĭ de şcólă de acolo. Incă cu ocasiunea morţii regelui Ludovicŭ II a publicatŭ elŭ o colecţiune de poesii „Ramurĭ de chiparosă pe mormêntulŭ regelui Ludovicŭ în limba latină. Ḑiarulŭ se numesce „*Alaudal*" (ciocârlie) şi au apărutŭ doi numerĭ până acum. In fruntea acestui ḑiarŭ, spunŭ „Münch. Neust. Nachr", suntŭ tipărite poesii în mĕsura versului saficŭ, una ca cuvêntŭ de întroducere la ḑiarŭ „*ad meas alandas*", alta o adêncă simţită contemplare asupra ruinelorŭ templului lui Neptun dela Paestum într'unŭ felŭ de romanŭ *(Fiti imperatoris libertas)* ne conduce autorulŭ în pitorésca regiune a vechiului Arniterum şi Sulmo, făcêndu-ne cunoscuţĭ cu anticile construcţiunĭ şi inscripţiunĭ păstrate, dér ţinêndŭ pe cetitorŭ în cea mai intimă atingere cu timpulŭ de faţă. Caracteristice suntŭ traducerile noţiunilorŭ moderne ca: *statio viae ferreae* (staţiune de cale ferată), *cupsa epistolis recipiendis* (cutia de scrisorĭ) ş. a. Mai e o descriere a ţĕrii şi ómenilorŭ din Apeninĭ, unŭ foiletonŭ latinŭ, constătătorŭ dintr'unŭ romanŭ, poesii umoristice şi anecdote, în fine noutăţĭ de ale ḑilei; mai lipsescŭ numai anunţurile în haină latină, pentru ca sĕ fiă ḑiarŭ modernŭ.

ULTIME SCIRĬ.

Unŭ prietenŭ din Giurgiu, care a fostŭ prin Rusciucŭ, îi comunică „Românului" o scire de o importanţă excepţională. Peste câteva ḑile, se pregătesce unŭ evenimentŭ însemnatŭ în Bulgaria. La 2 (14) Augustŭ, cu ocasia aniversărei bătăliei dela Slivniţa, se ḑice că se va proclama regatŭ statulŭ vecinŭ. Celŭ mai mare secretŭ se păstréză asupra ecestui evenimentŭ.

Se asigură, că d. de Nelidoff, ambasadorŭ alŭ Rusiei în Constantinopolŭ, a remisŭ Porţii o notă în care atrage atenţiunea guvernului otomanŭ asupra situaţiunii Ruşilorŭ din Creta, a căror siguranţă este ameninţată.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 14 Augustŭ st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.46	Vĕnd.	9.49
Argintŭ românescŭ -	„	9.42	„	9.45
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.48	„	9.51
Lire turcescĭ - - -	„	10.70	„	10.75
Imperialĭ - - - -	„	9.70	„	9.75
Galbinĭ .	„	5.60	„	5.65
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	102.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.59	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	122.50	„	123.50
Discontulŭ - - - -	6½—8% pe anŭ.			

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

„înălţa vaḑa şi reputaţiunea, *zelulŭ pentru* „*binele poporului şi curagiulŭ inteligenţei* „*române din acele regiunĭ;* a trebuitŭ sĕ „urmeze aceea, la ce am ajunsŭ în anulŭ „următorŭ, pentru-ca ómenii trecuţĭ prin „şcóle sĕ fiă scuturaţĭ bine din apatia „lorŭ şi sĕ nu aştepte salvare dela o fe„meiă, care nicĭ de cum nu s'ar fi pututŭ „asemĕna cu fecióra de Orleans, nicĭ cu „Charlota Corday *şi mai puţinŭ* cu Pala„ghia Roşia dela Mărişelŭ".

O mulţime dintre aceia, la adresa cărora sună acéstă pré gravă şi nemeritată imputare: Iancu, Popa Balintŭ etc. suntŭ morţĭ, ei nu se mai potŭ apĕra. Causa Românilorŭ din munţii apusenĭ, n'a fostŭ ea causă naţională? Cum de au statŭ ceilalţĭ „cărturărĭ" din ţéră în „apatiă"?

Am cunoscutŭ atâtŭ pe Palaghia Roşia, câtŭ şi pe Varga Catalina, am vorbitŭ mai de multe-orĭ cu dênsa. Domnulŭ Bariţiu nu le-a cunoscutŭ, de aceea s'au şi strecuratŭ greşelele, în comparaţia domniei sale..

Este adevĕratŭ, că guvernulŭ, pe rĕspunderea Episcopului Lemeni, a concesŭ adunarea din 15 Maiu 1848. Dér totŭ atâtŭ de adevĕratŭ e, că Românii se adunau cu orĭ ce preţŭ, décă nu în Blaşiu, atuncĭ în munţii apusenĭ, şi ei arŭ fi scuturatŭ lanţurile robiei. După-ce noi, tinerimea, carĭ ne aflamŭ atuncĭ în Pesta la universitate, amŭ proclamatŭ ştergerea iobăgiei în Ungaria, ce putere omenéscă ar fi pututŭ sĕ mai susţină robia în Ardealŭ?

Décă nu premergea 15 Martie 1848, guvernulŭ ardeleanŭ nicĭ-odată nu s'ar fi învoitŭ, ca Românii sĕ se adune, pentru de a delibera asupra sorţii lorŭ.

Libertatea, emanciparea „omului" se smulge, aceea nicĭ-odată nu se dă,

In acelŭ casŭ ar fi urmatŭ, ceea ce ne spune „Observatorulŭ": Rĕscóla Românilorŭ ardelenĭ. Şi cum óre s'ar fi pututŭ aşa ceva întêmpla fără Iancului şi fără inteligenţa din munţii apusenĭ? Nu dér „*lipsa de zelŭ pentru binele poporului, nicĭ lipsa de curagiu*" a împedecatŭ pe inteligenţa din munţii apusenĭ ca sĕ se pună la anulŭ 1847 în fruntea poporului şi sĕ facă, precum ḑice d-lŭ Bariţŭ în cartea sa, o horiadă, ci cu totulŭ altceva. Cei-a împedecatŭ, vomŭ vedé de vomŭ avé ḑile.

Sibiiu, în 1-a Iulie 1889.

Iosifŭ Sterca Şuluţŭ.

Nr. 556—1889. 140,3—1

CONCURSŬ.

Pentru ocuparea postului de învĕţătorŭ dirigente la şcóla reuniunei grăniţărescĭ din *Cugieru,* comitatulŭ Huniedórei, cu unŭ salariu anualŭ de 350 fl. v. a. apoi cuartirŭ şi lemne de focŭ, prin acésta se escrie concursŭ cu terminulŭ *până la 22 Augustŭ st. n. a. c.*

Reflectanţii au sĕ-şĭ trămită cererile instruate cu *diploma de cualificaţiune,* precum şi cu alte documente necesarie la

Comitetulŭ administratoriu de fondulŭ şi şcólele foştilorŭ grăniţerĭ din regimentulŭ rom. I la Sibiiu.

No. 2759—1889. 141/2,3—1

Escriere de concursŭ.

Pentru 6 stipendie din *fundaţiunea fericitului Dr. Simeonŭ Ramontiai* se escrie concursŭ cu terminulŭ de 8 Septemvre a. c. st. n. inclusive, şi anume:

Pentru *două stipendie de câte 315 fl. v. a.* usuate de Iosifŭ Turcu rigorosante în medicină şi Br. Aureliu Popp rigorosante în drepturĭ;

Pentru *trei stipendie de câte 84 fl. v. a.,* unulŭ usuatŭ de Stefanŭ C. Popŭ, care a depusŭ doctoratulŭ din drepturĭ, alŭ doilea de Iosifŭ Pintye, care a absolvatŭ academia comercială, şi alŭ treilea de Victorŭ P. Harşianu, care ca ascultătorŭ de silvicultură în cursulŭ alŭ III-lea nu a produsŭ atestatŭ despre progresulŭ sĕu în studie în decursulŭ anului şcol. 1888/9;

Pentru *unŭ stipendiu de 63 fl. v. a.,* usuatŭ de Nicolau Popŭ, care absolvândŭ gimnasiulŭ a abdisŭ de acelŭ stipendiu.

La aceste stipendie potŭ concurge:

a) numai tinerĭ studenţĭ miserĭ, carĭ suntŭ născuţĭ în Transilvania şi suntŭ Românĭ de nascere;

b) carĭ pre lângă purtare morală bună au din studie calculĭ de *eminenţă;*

c) ascultătorii de cursulŭ filosoficŭ, carĭ se prepară de profesorĭ pentru gimnasie şi suntŭ teologĭ absoluţĭ: mai încolo ascultătorii de medicină, de drepturĭ, de sciinţele reale, precum suntŭ technica, montanistica, silvanistica şi la vr'o academiă comercială, şi în fine studenţii în gimnasie orĭ în şcóle reale;

d) dintre concurenţĭ vorŭ avé preferinţă, în înţelesulŭ testamentului, caeteris paribus, cei de origine nobilĭ şi consângenii piului fundatorŭ;

e) dela concurenţĭ se recere sĕ alăture la cererile concursuale *testimonie scolastice în copie autentice, şi nu în originalŭ,* apoi carte de botezŭ, atestatŭ de paupertate, care sĕ fiă subscrisŭ de antistia comunală politică şi de parochulŭ concernente şi întăritŭ cu sigilulŭ parochialŭ şi celŭ comunalŭ, precum şi cu subscrierea oficiului pretorialŭ, ér în cetăţĭ şi opide cu subscrierea antistiei cetăţene séu opidaue, — în urmă:

f) concurenţii *sĕ numéscă espresŭ institutulŭ,* la care şi unde vorŭ sĕ continue sciinţele academice orĭ gimnasiale

Cererile concursuale adjustate în modulŭ arĕtatŭ sĕ le subşternă până la terminulŭ prefiptŭ consistoriului metropolitanŭ subsemnatŭ.

Concursele, carĭ nu vorŭ fi astfeliu instruite şi nu se vorŭ subşterne în terminulŭ prefiptŭ nu se vorŭ lua în consideraţiune.

Blaşiu, din şedinţa consistorială ţinută în 10 Augustŭ 1889.

Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.

Escriere de concursŭ.

Cu terminulŭ de 8 Septemvre a. c. st. n. inclusive se escrie concursŭ *pentru unŭ stipendiu de 60 fl. v. a. din fundaţiunea fericitului Gavrilă Vaida,* usuatŭ de Demetriu Vaida, carele a fostŭ primitŭ în numĕrulŭ clerului tênerŭ din diecesa Gherlei.

Cei carĭ dorescŭ a obţinea acestŭ stipendiu au de a'şĭ instrui cererile sale conformŭ condiţiunilorŭ espuse în escrierea de concursŭ pentru stipendiele romantiane, şi a-le subşterne subsemnatului consistoriu până la terminulŭ prefiptŭ.

Blaşiu, din şedinţa consistorială ţinută în 10 Augustŭ 1889.

Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ. . . . . 3 fl. —
Pe şése lunĭ. . . . . 6 fl. —
Pe unŭ anŭ. . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei lunĭ. . . . . 10 fr.
Pe şése lunĭ . . . . 20 fr.
Pe unŭ anŭ. . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Dumineca.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ. . . . . 2 fl. —
Pe şése lunĭ. . . . . 1 fl. —
Pe trei lunĭ . . . . **50 cr.**

Pentru România şi străinătate:

Pe anŭ. . . . . **8 francĭ.**
Pe şése lunĭ . . . . **4 francĭ.**
Pe trei lunĭ . . . . **2 francĭ.**

Abonamentele se facŭ mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate poştale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi poşta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugăm pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonaţĭ, că mai avemŭ din anii trecuţĭ numerĭ pentru complectarea colecţiunilorŭ „Gazetei“, precum şi câteva întregĭ colecţiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administraţiune în casŭ de trebuinţă.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans“.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.